

Zieniukowa, Jadwiga

Z życia nauki i z życia Towarzystwa : Europejskie mniejszości etniczne : Łużyczanie jako mniejszość wzorcowa (Warszawa, 15-16 V 2007 r.)

Rocznik Towarzystwa Naukowego Warszawskiego 70, 73-76

2007

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

EUROPEJSKIE MNIEJSZOŚCI ETNICZNE. ŁUŻYCZANIE JAKO MNIEJSZOŚĆ WZORCOWA (Warszawa, 15–16 V 2007 r.)

Konferencja międzynarodowa była zorganizowana z inicjatywy i według pomysłu dr Elżbiety Wrocławskiej (Instytut Slawistyki PAN). Współorganizatorami były następujące instytucje: Instytut Slawistyki PAN (Warszawa), Instytut Slawistyki Zachodniej i Południowej Uniwersytetu Warszawskiego, Towarzystwo Naukowe Warszawskie, Serbski instytut (Budyšin / Bautzen; tj. Instytut Łużycki w Budziszynie) oraz Klub Kultury „Anin” (Warszawa). Prace organizacyjne przeprowadziła dr Elżbieta Wrocławska (IS PAN) przy pomocy prof. dr hab. Jadwigi Zieniukowej (IS PAN oraz TNW). Obrady odbywały się w Warszawie w siedzibie PAN i TNW (Pałac Staszica), a kończące konferencję spotkanie panelowe połączone z wystawą fotografii z Łużyc (temat wystawy: „Łużyckie zwyczaje wielkanocne”) miało miejsce w Klubie Kultury „Anin”.

Wygłoszone zostały 34 referaty (3 z nich zostały odczytane pod nieobecność autorów), 15 referatów reprezentowało ośrodki naukowe i akademickie z Niemiec (Budziszyn, Chociebuż, Berlin, Lipsk), Wielkiej Brytanii (Oxford – 1 referat), Szwecji (Sztokholm – 1 referat), ponadto 2 referaty zostały wygłoszone przez osoby z Warszawy przebywające na zagranicznych stażach naukowych (Praga, Lipsk). Referenci reprezentowali kilka ośrodków z różnych miast Polski (Warszawa, Poznań, Łódź, Szczecin, Słupsk, Wrocław, Katowice, Zielona Góra). Wśród czynnych uczestników konferencji trzy osoby to członkowie TNW: prof. dr hab. Hanna Taborska, prof. dr hab. Jadwiga Zieniukowa oraz prof. dr hab. Zbigniew Greń, który obrady otworzył w imieniu organizatorów. Dominującym językiem obrad był polski, ale wygłoszono też kilka referatów w języku górnołużyckim i dolnołużyckim oraz jeden w rosyjskim.

Tematyka konferencji dotyczyła mniejszości etnicznych i językowych w Europie, widzianych zarówno w perspektywie historycznej, jak i współczesnej. Rozważano problemy z zakresu języka, literatury, kultury, a także kwestii społecznych (m.in. tożsamości etnicznej) i politycznych. Poza trzema referatami (Tomasza Wicherkiewicza o różnych mikroenklawach językowych w Europie, H. Taborskiej o ka-

szubskiej mniejszości etnicznej, Elki Tschernokoshewej o metodach badania współczesnej kultury) skoncentrowano się na serbołużycyjskiej mniejszości etnicznej w Niemczech. Poruszano m.in. zagadnienia teoretyczne (jaką mniejszością są Łużyczanie?, czy wzorcową? – E. Wrocławska, Nicole Dołowy, Ewa Siatkowska), przedstawiano stosowane obecnie metody rewitalizacji zagrożonych języków: górnołużyckiego i dolnołużyckiego (referowały to badaczki Łużyczanki z Budziszyna i Chociebuża: Ludmiła Budarjowa, Jana Šoćina, Madlena Norbergowa).

Referaty z konferencji będą opublikowane w 2 kolejnych tomach „Zeszytów Łużyckich” wydawanych przez Instytut Slawistyki Zachodniej i Południowej Uniwersytetu Warszawskiego (t. 41. i 42. pod redakcją Ignacego Dolińskiego i Elżbiety Wrocławskiej, która jest redaktorem naczelnym tego czasopisma).

Program konferencji:

15.05.2007 r. Sesja plenarna

- Tomasz Wicherkiewicz (Poznań) *Mikroenklawy językowe w Europie*
- Hanna Taborska (Warszawa) *Problem mniejszości etnicznych w świetle ankiety Georga Wenkera przeprowadzonej na Kaszubach w drugiej połowie XIX wieku*
- Елка Чернокожева (Budziszyn) *Гибридология: тезисы и пути исследования современной культуры*
- Natalija Ananjewa (Moskwa) *Charakterystyka człowieka w polskich gwarach kresowych*

Sekcja A

- Gerald Stone (Oxford) *Pierwszy elementarz lużycki (1671)*
- Doris Teichmann (Berlin) *Rękopiśmienne śpiewniki północnołużyckie*
- Małgorzata Milewska (Gdańsk) *Deminutiva w „De originibus linguae Sorabicae” Abrahama Frencla*
- Jadwiga Zieniukowa (Warszawa) *Z badań nad językiem i funkcją kulturową dawnej prasy lużyckiej*
- Bożena Itoya (Warszawa) „Rěčny kućik” jako model audycji popularyzującej normę skodyfikowaną języka mniejszości etnicznej
- Lechośław Jocz (Szczecin) *Problem normy w systemie spółgłoskowym dialektu ślepińskiego*

- Anna Jakubowska (Warszawa) „Wielki pan”, „velký pán”, „wulki knjez”, czyli *jak się mówi o pysze i pyszałkach w języku polskim, czeskim i górnołużyckim*
- Jan Měškank (Lipsk) *Wpływ fonetyki języka niemieckiego na wymowę Dolnołużyczan*
- Franciska Šulcojc (Lipsk) *Aktualne problemy pši pšepyptowanju dolnoserbskeje powědaneje rěcy*

Sekcja B

- Adela Kulik–Kalinowska (Słupsk) *Polskie kresy zachodnie wobec przejawów mitu kulturowego*
- Kinga Kijo (Praga, Warszawa) *Ludowość jako podstawowe źródło inspiracji w kulturze mniejszości narodowych na przykładzie twórczości M. Nowaka–Njehorńského*
- Małgorzata Mieczkowska (Szczecin) *Polityczne aspiracje Łużyczan*
- Rafał Leszczyński (Łódź) *Listek lauru do wieńca chwały Serbów Łużyckich*
- Magdalena Ruszczyk (Lipsk, Warszawa) *Młodzi Serbołużycanie w poszukiwaniu własnej tożsamości (konfrontacja świadectwa literackiego i badania empirycznego)*
- Ewa Teodorowicz–Hellman (Sztokholm) *Problematyka tożsamościowa w twórczości Jurija Brězana*
- Ewa Szperlik (Poznań) *Łużycka powieść socrealistyczna – próba określenia modelu*
- Marka Maćijowa (Budziszyn) *Serbske čišćane słowo w Ludowym nakładnistwje Domowina. K prašenjam mjnjšinoweho nakładnistwa w Němskej*
- Měto Pernak (Berlin) *Mašica Serbska něga a žinsa*

16.05.2007 r. Sesja plenarna

- Elżbieta Wrocławska (Warszawa) *Łużycanie – laboratorium spraw mniejszościowych*
- Nicole Dołowy (Warszawa) *Czy Łużycanie są mniejszością wzorcową?*
- Ewa Siatkowska (Warszawa) *Co przemawia za wzorcowością Łużyczan?*
- Tomasz Derlatka (Lipsk) *Wo někotrych teoretiskich aspektach serbskeje literarneje kritiki*

- Tadeusz Lewaszkiewicz (Poznań) *Czynniki decydujące o istnieniu / rewitalizacji języków (w związku z łużycką sytuacją językową)*

Sekcja A

- Madlena Norbergowa (Chociebuż) *Szkolnictwo łużyckie na Dolnych Łużycach*
- Jana Šolćina (Budziszyn) *Přiswojenje serbšćiny w WITAJ-pěstowarnjach*
- Ludmiła Budarjowa (Budziszyn) *Přiswojenje serbšćiny w serbskich pěstowarnjach a šulach Hornjeje Łužicy*

Sekcja B

- Werner Měškank (Chociebuż) *Historia dolnołużyckiego muzealnictwa w skrócie*
- Měrcin Völkel (Budziszyn) *160 lět „Maćica Serbska”*
- Piotr Pałys (Opole) *Badania nad dziejami najnowszymi Serbołużyczan po 1989 roku*

W drugim dniu obrad odbyła się sesja plenarna i spotkanie panelowe w Klubie Kultury „Anin”. Rafał Leszczyński (Łódź) był moderatorem, wygłosił on również *Wprowadzenie*.

Pozostali referenci:

- Mirosław Perzyński (Warszawa) *Europa wielokulturowa. Mniejszości etniczne w programie spotkań organizowanych w Klubie Kultury „Anin”*
- Alfred Měškank (Chociebuż) *Recepcja literatury polskiej na Łużycach*
- Grzegorz Pisarski (Wrocław) *„Stara korona (Die alte Krone)” Pawła Kellera. Górne Łużyce 2. połowy XIX wieku widziane przez wrocławskiego pisarza*
- Marta Swoboda (Opole) *Współczesne towarzystwa polsko-łużyckie w Polsce.*

Jadwiga Zieniukowa